

Verkiezingen Tweede Kamer 22 november 2023 Uitslag gemeente Zaanstad

Strategie en Onderzoek

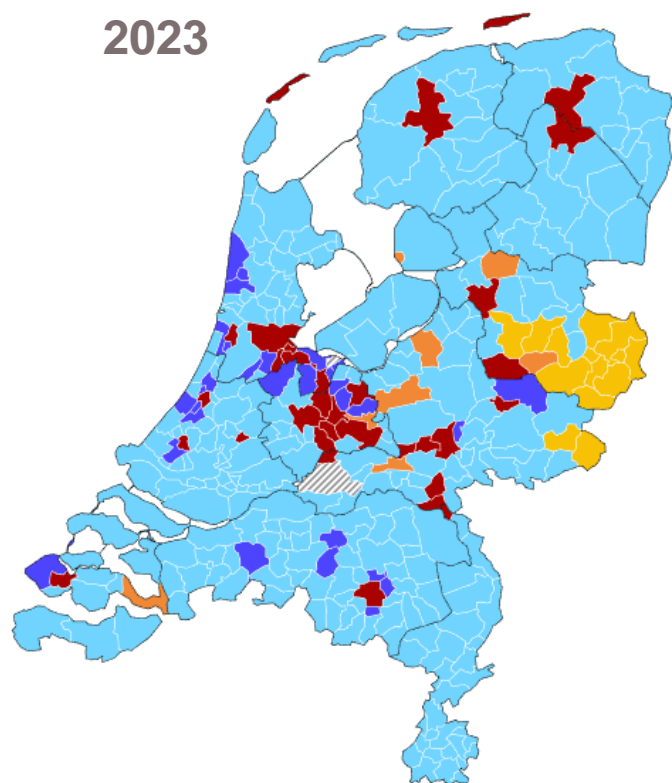
1 december 2023

Tweede Kamerverkiezingen 2023 uitslag Zaanstad

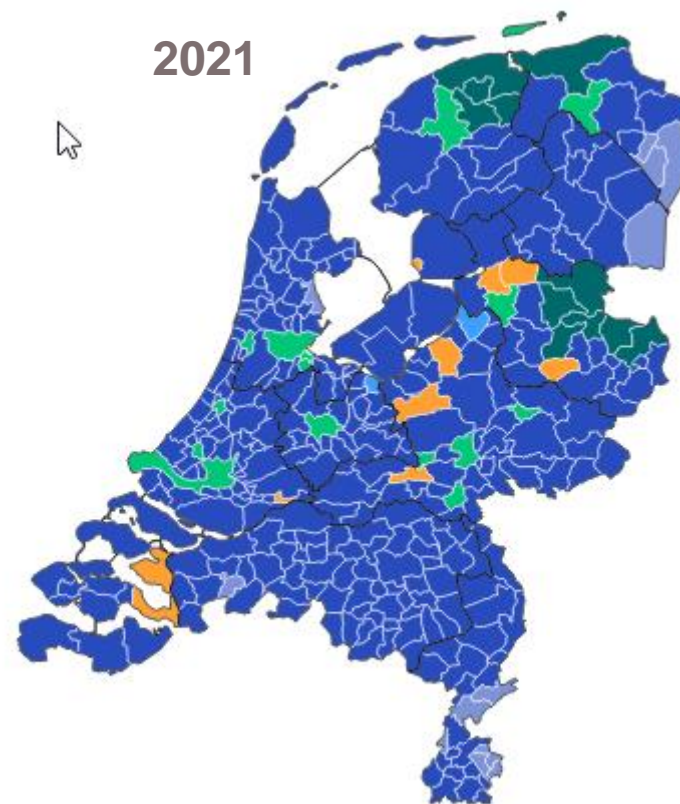
1. De **opkomst** bij de Tweede Kamerverkiezingen in de gemeente Zaanstad was **72,8%**. Dit is **lager** dan gemiddeld in Nederland (**77,8%**) en lager dan in 2021. Toen was het opkomstpercentage 77,0%. Groot verschil tussen wijken, met Poelenburg als negatieve uitschieter met maar een opkomstpercentage van **49,5%**
2. In Zaanstad is de PVV de **grootste** partij in 2023 met **25,7%** van de stemmen. Op de tweede plaats komt PvdA/GL met 17,8% van de stemmen. De derde partij is de VVD met 13,7% van de stemmen. De vierde partij is nieuwkomer Nieuw Sociaal Contract met 10,7% van de stemmen.
3. Ten opzichte van de **vorige** Tweede Kamerverkiezingen heeft de **PVV in Zaanstad 13,4%** winst geboekt. De toename in **Nederland was 12,7%**. PVDA/GL is met 4,7% gegroeid – net als in Nederland. De BBB groeit met 2,7% en DENK met 0,9%. Grootste verliezers zijn D66 (-9,2%), VVD (-5,7%), CDA (-3,7%) en SP (-3,3%).
4. **Herkomst** PVV-stemmers: naast een trouwe achterban komt ook een groot deel uit de VVD-hoek én weet de PVV **relatief veel niet-stemmers** te motiveren. De PvdA/GL-combinatie heeft naast de oorspronkelijke achterban ook een deel van de D66-stemmers getrokken. De NSC heeft stemmers uit vele hoeken als achterban, maar relatief de meesten (25%) stemden vorige keer CDA.
5. Op de volgende sheets worden de verkiezingsuitslagen van Zaanstad kaarten, grafieken en tabellen nader geduid.
6. Op de **interactieve** kaart Atlas Verkiezingen Zaanstad (amsterdam.nl) staan de verkiezingsuitslagen voor Zaanstad per stembureau weergegeven. Met dank aan Klaas-Bindert de Haan (Gemeente Amsterdam).

Tweede Kamerverkiezingen 2023 Nederland

■ PVV ■ SGP ■ VVD ■ NSC
■ GLPvDA ■ OVERIG

De PVV wint in veel gemeenten; GL/PvdA heeft in een aantal grote steden gewonnen, NSC in de regio in het oosten van het land.

Grootste partij

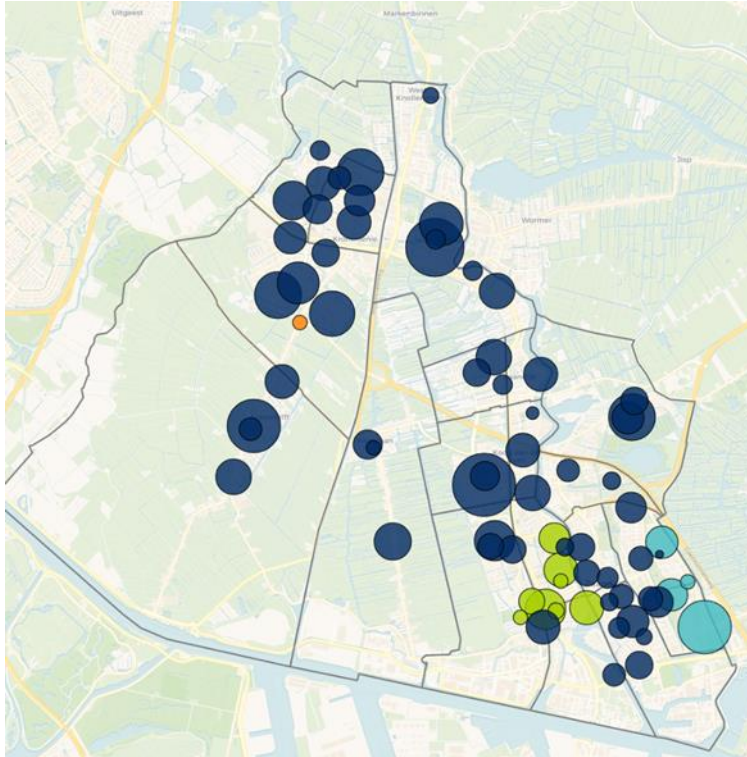
■ VVD ■ D66 ■ PVV ■ CDA ■ SGP ■ CU

Tweede Kamerverkiezingen 2023 Zaanstad

Grootste en tweede partij per stembureau in beeld

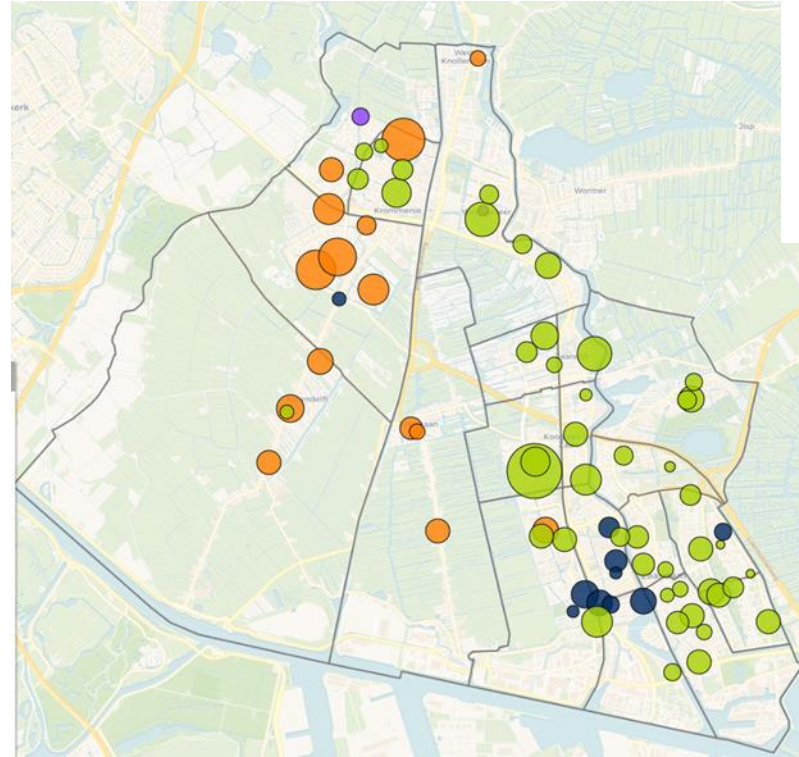
Legenda

Grootste partij per stembureau

Goed zichtbaar is dat in grote delen van Zaanstad de PVV de grootste partij per stembureau is. DENK is (traditiegetrouw) groot in en Poelenburg en Pelders-/Hoornseveld. GL/PvdA rond het stadhuis en Nieuw West.

Tweede partij per stembureau

De verdeling van de tweede partij per stembureau laat voor Zaanstad zien dat GL/PvdA over een groot deel van Zaanstad is verdeeld; de VVD doet het als tweede partij goed in Assendelft Noord en Zuid en Westzaan.

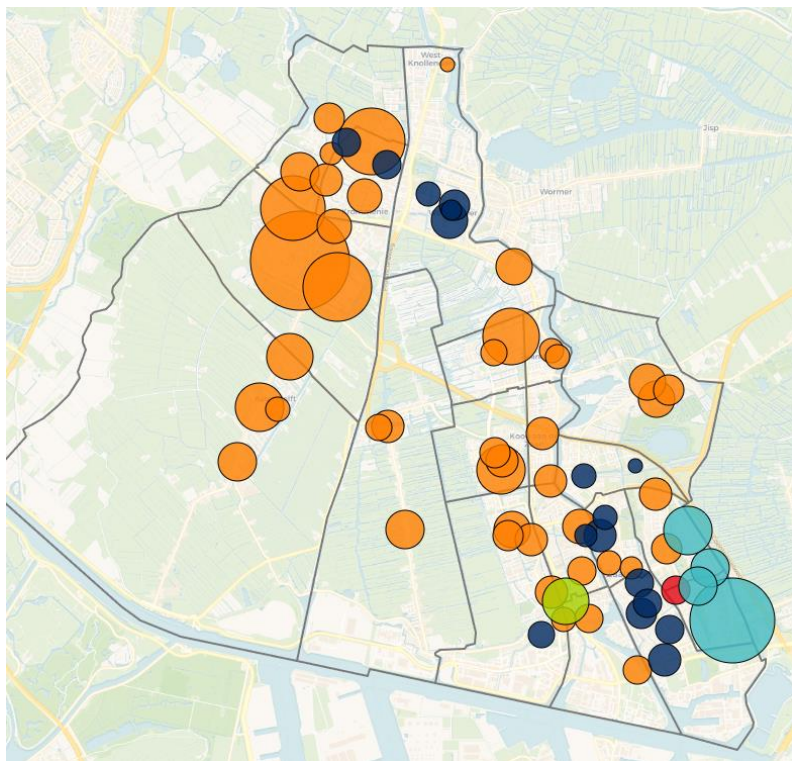
Tweede Kamerverkiezingen 2017 / 2021

Zaanstad in beeld

Legenda

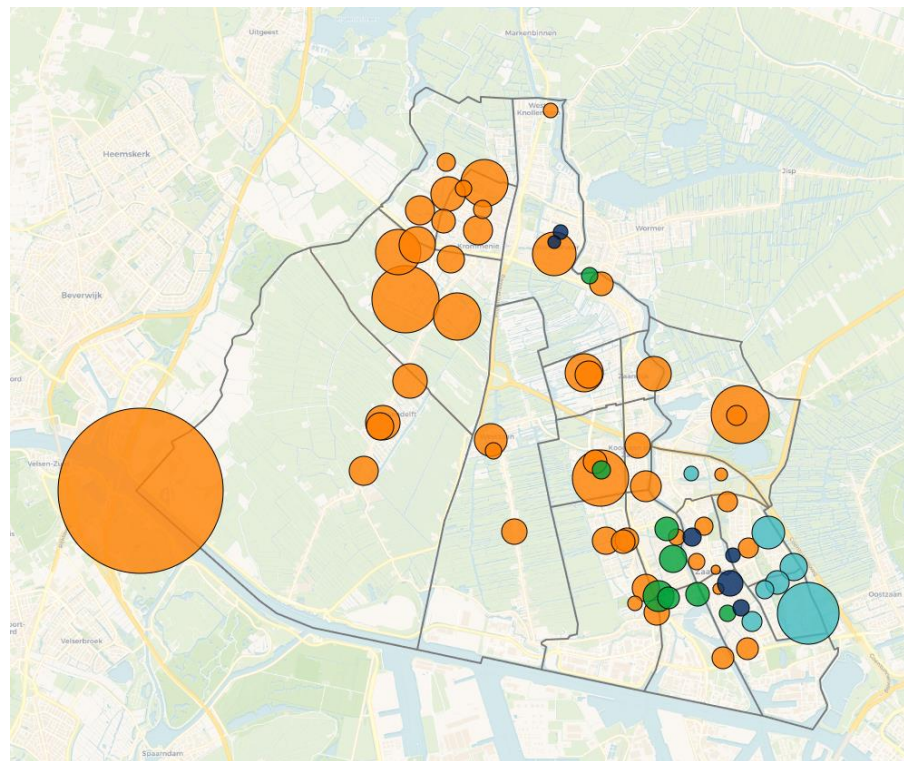
- ☒ Grootste partij
- ☒ alles aan/uit
- ☒ VVD
- ☒ PVV
- ☒ GroenLinks
- ☒ Partij van de Arbeid
- ☒ DENK

TK2017

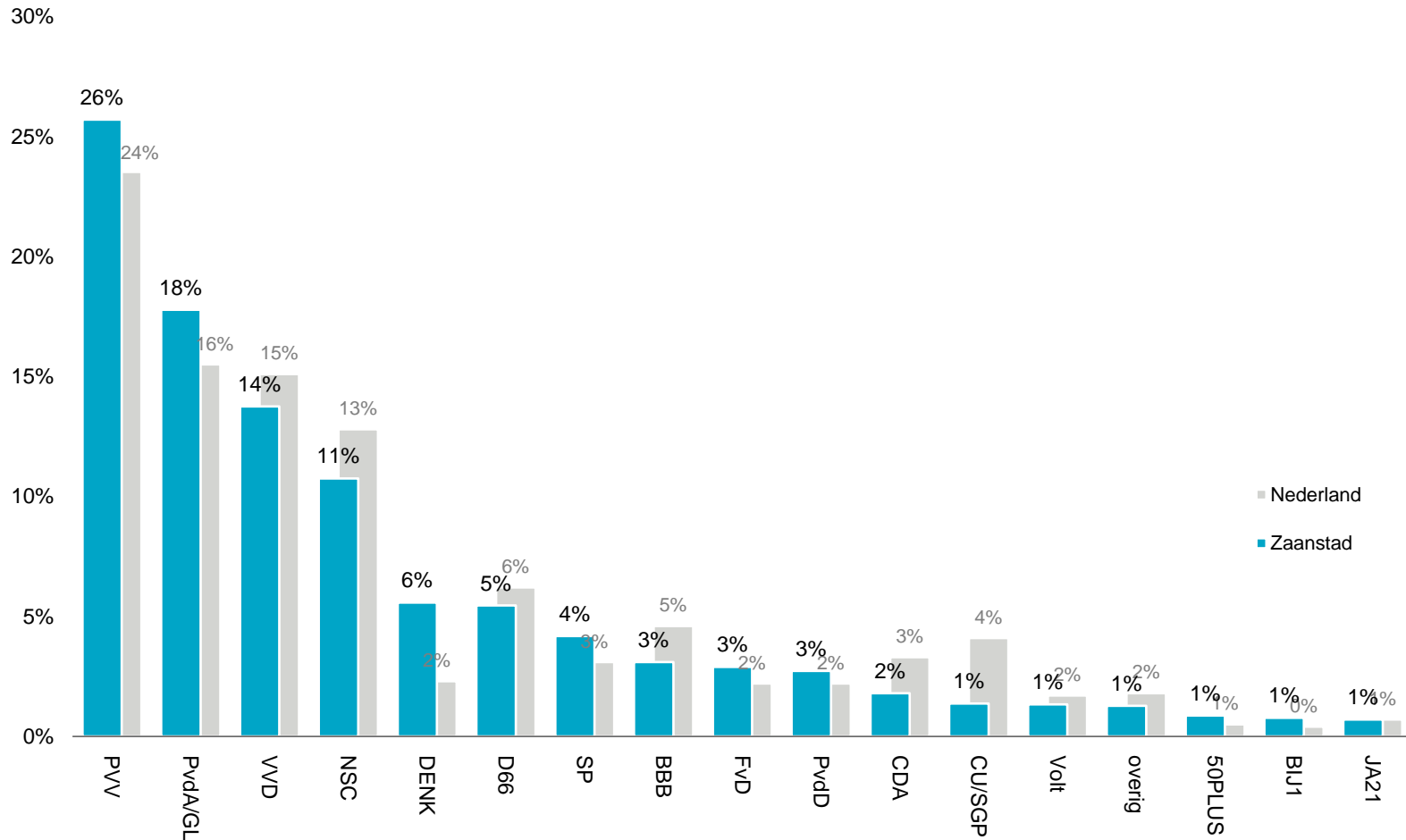
[Atlas Verkiezingen Zaanstad \(amsterdam.nl\)](https://atlas.verkiezingen.zaanstad.amsterdam.nl/)

TK2021

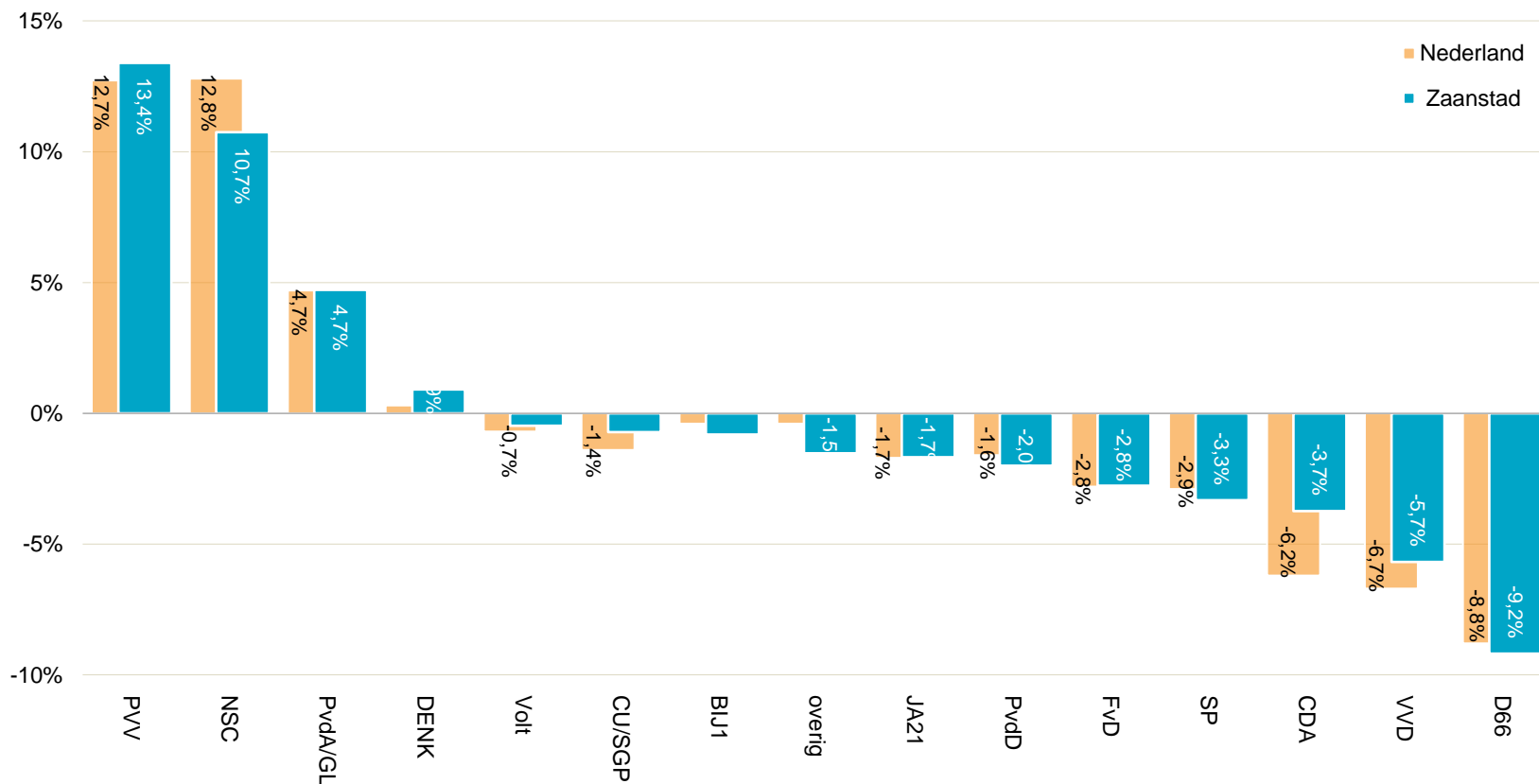

De grote cirkel in de linker beneden hoek geeft het aandeel stemmen per post weer – vanwege Corona mogelijk via de post te stemmen.

Uitgebrachte geldige stemmen (in %) per partij Nederland / Zaanstad, TK 2023

Winst en verlies per partij, Zaanstad / Nederland (TK 2023 in vergelijking met TK 2021)

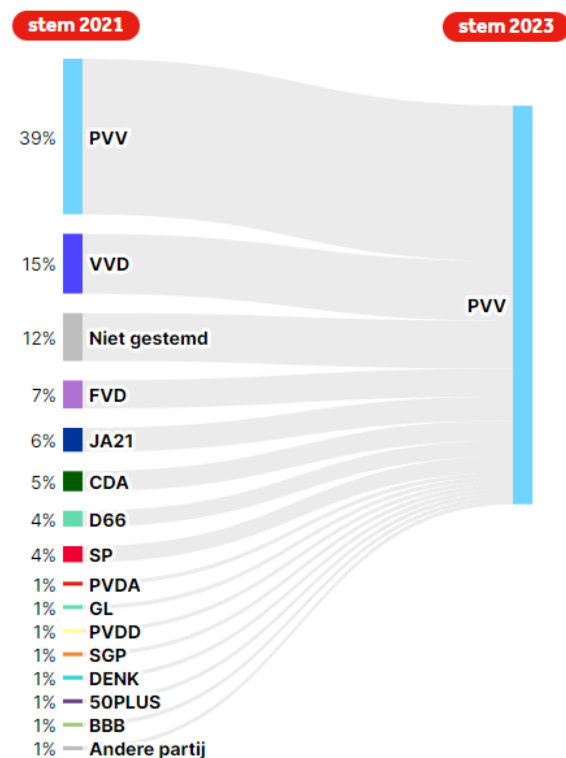
De PVV heeft in Zaanstad 13,4% winst geboekt, dat is iets meer dan de toename in Nederland, nieuwkomer NSC heeft 10,7% in Zaanstad, PVDA/GL groeit met 4,7%, net als in landelijk gemiddeld. De BBB groeit in Zaanstad met 2,7% en DENK met 0,9%. Grootste verliezers zijn D66 (-9,2%), VVD (-5,7%), CDA (3,7%) en SP (-3,3%).

Waar komen de kiezers vandaan (PVV, PVDA/GL en NSC)

bron: NOS NOS - Uitslagen Tweede Kamerverkiezingen 2023

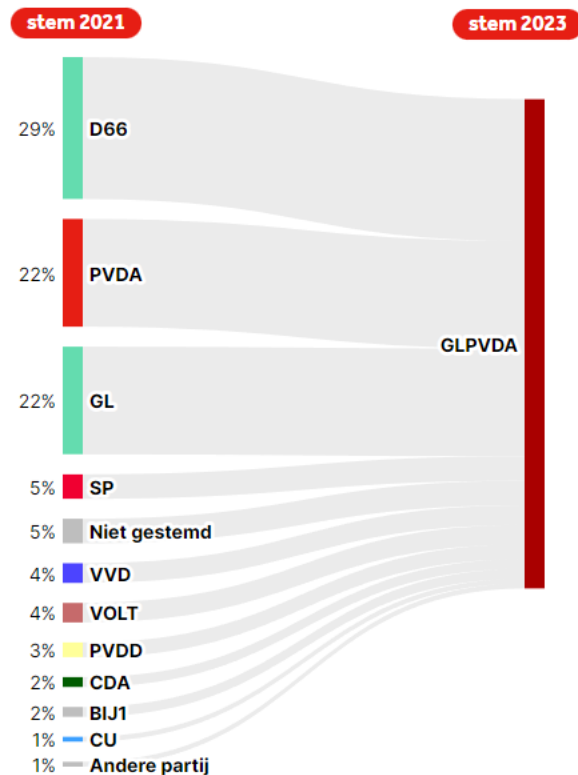
Waar komen kiezers vandaan?

Kiezers die nu op de PVV stemmen, hebben tijdens de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 gestemd op:

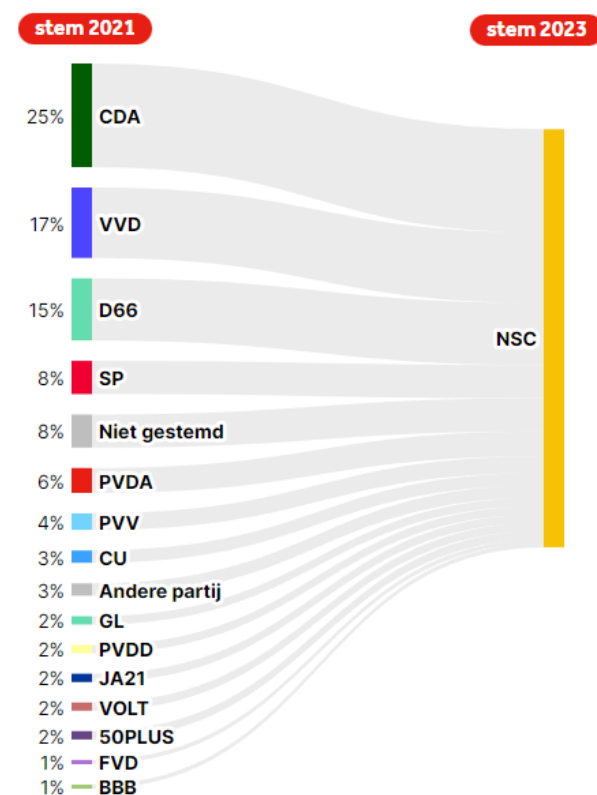
Waar komen kiezers vandaan?

Kiezers die nu op PVDA stemmen, hebben tijdens de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 gestemd op:

Waar komen kiezers vandaan?

Kiezers die nu op NSC stemmen, hebben tijdens de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 gestemd op:

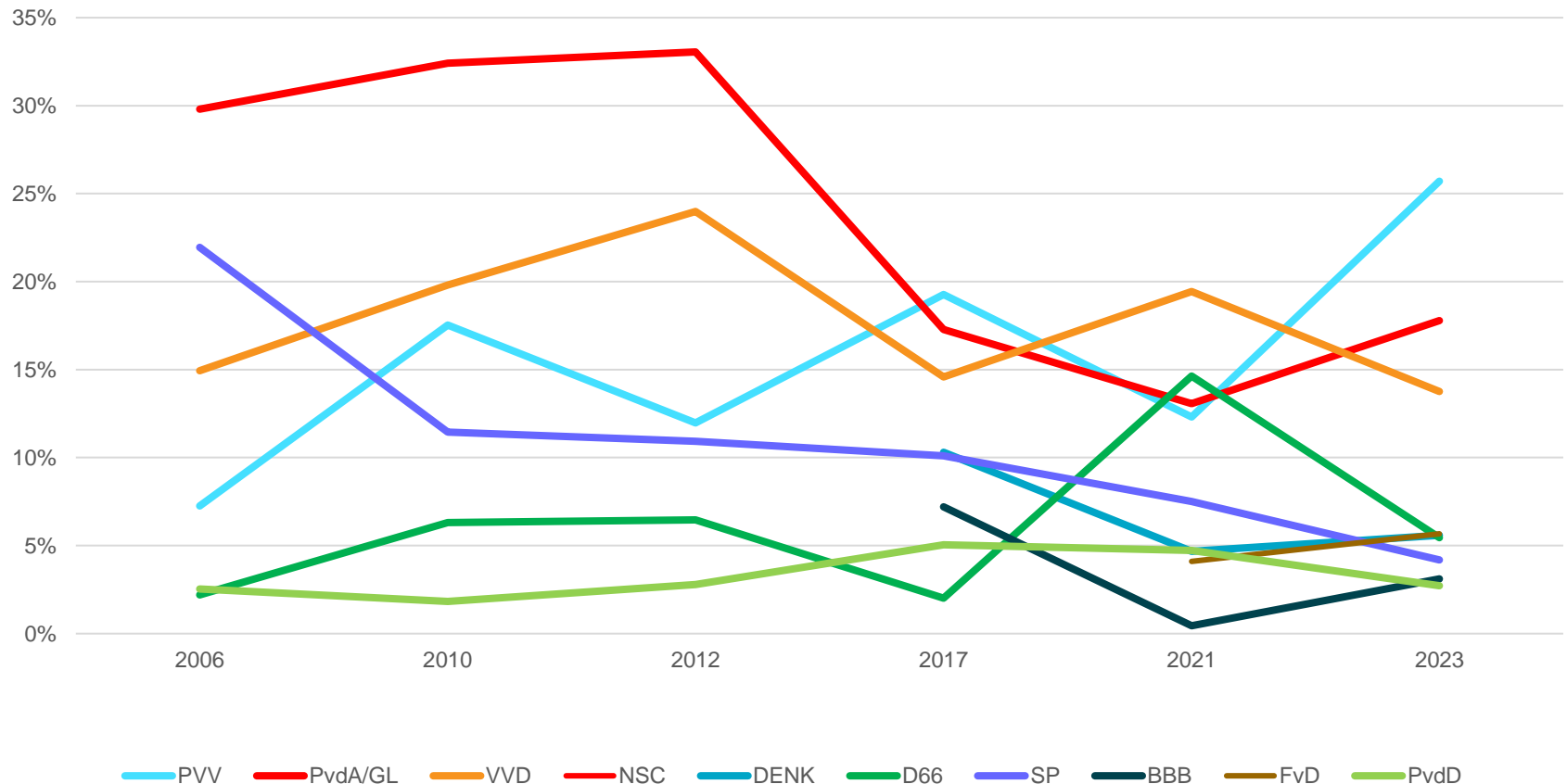
De PVV heeft een trouwe achterban én een groot deel uit de VVD-hoek aangetrokken. De PVV wist ook relatief veel niet-stemmers te motiveren. De PvdA/GL-combinatie heeft naast de oorspronkelijke achterban ook D66-stemmers getrokken. De NSC-stemmers komen uit vele hoeken, maar relatief de meesten stemden vorige keer CDA.

Uitgebrachte geldige stemmen en opkomstpercentage Zaanstad; vergelijking met eerdere jaren

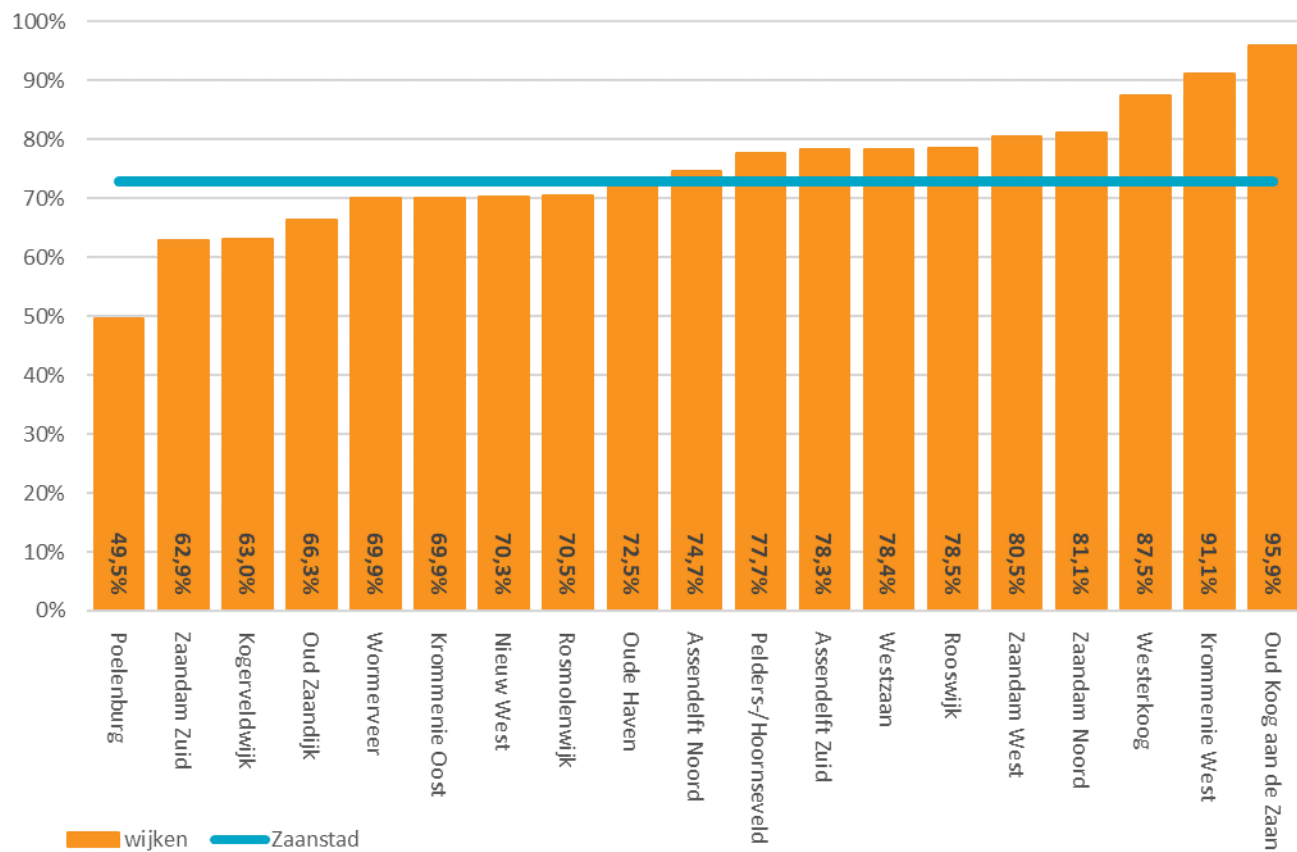
politieke groepering		2023*	2021	2017	2023	2021	2017	2012	2010	2006	verlies 2023/2021 in %
		absoluut									
Partij voor de Vrijheid	PVV	21.396	10.659	17.397	25,7%	12,3%	19,3%	12,0%	17,5%	7,3%	13,4%
Partij vd Arbeid /GroenLinks	PvdA/GL	14.802	11.314	15.599	17,8%	13,1%	17,3%	33,1%	32,4%	29,8%	4,7%
Volkspartij v. Vrijheid en Democratie	VVD	11.446	16.835	13.170	13,7%	19,4%	14,6%	24,0%	19,8%	14,9%	-5,7%
Nieuw Sociaal Contract	NSC	8.947			10,7%						
DENK	DENK	4.640	4.041	9.299	5,6%	4,7%	10,3%				0,9%
Democraten '66	D66	4.540	12.682	1.812	5,5%	14,6%	2,0%	6,5%	6,3%	2,2%	-9,2%
SP (Socialistische Partij)	SP	3.475	6.494	9.116	4,2%	7,5%	10,1%	10,9%	11,4%	22,0%	-3,3%
Boeren Burger Bew eging	BBB	2.581	382	6.502	3,1%	0,4%	7,2%				2,7%
Forum voor Democratie	FvD	2.407	4.904	3.700	2,9%	5,7%	4,1%				-2,8%
Partij voor de Dieren	PvdD	2.266	4.097	4.547	2,7%	4,7%	5,0%	2,8%	1,8%	2,5%	-2,0%
Christen Democratisch Appèl	CDA	1.492	4.796	-	1,8%	5,5%	0,0%	5,0%	7,5%	17,2%	-3,7%
CU/SGP	CU/SGP	1.137	1.458	-	1,4%	1,7%	0,0%	1,9%	2,0%	2,7%	-0,3%
Volt	Volt	1.103	1.565	1.678	1,3%	1,8%	1,9%				-0,5%
50PLUS	50PLUS	725	1.171	4.547	0,9%	1,4%	5,0%				-0,5%
BU1	BU1	643	1.371	-	0,8%	1,6%					-0,8%
JA21	JA21	586	2.065	-	0,7%	2,4%					-1,7%
						0,0%					
overige partijen	overig	1.062	2.799	2.919	1,3%	3,2%	3,2%	3,9%	1,2%	1,5%	-2,0%
totaal geldige stemmen		83.248	86.633	90.286		86.633	90.286	79.557	82.944	82.944	
	Blanco		172	130							
	Ongeldig		244	355							
	Tot+Bl+Ong		87.049	90.771							
	Kiesgerechtigden	115.180	112.516	113.741							
	opkomstpercentage	72,3%	77,0%	79,4%							

Uitgebrachte stemmen in Zaanstad (in %) per partij

Tweede Kamerverkiezingen 2006 – 2023 (10 grootste partijen)

Opkomst per wijk (TK'23)

Opkomst in Zaanstad 72,8%

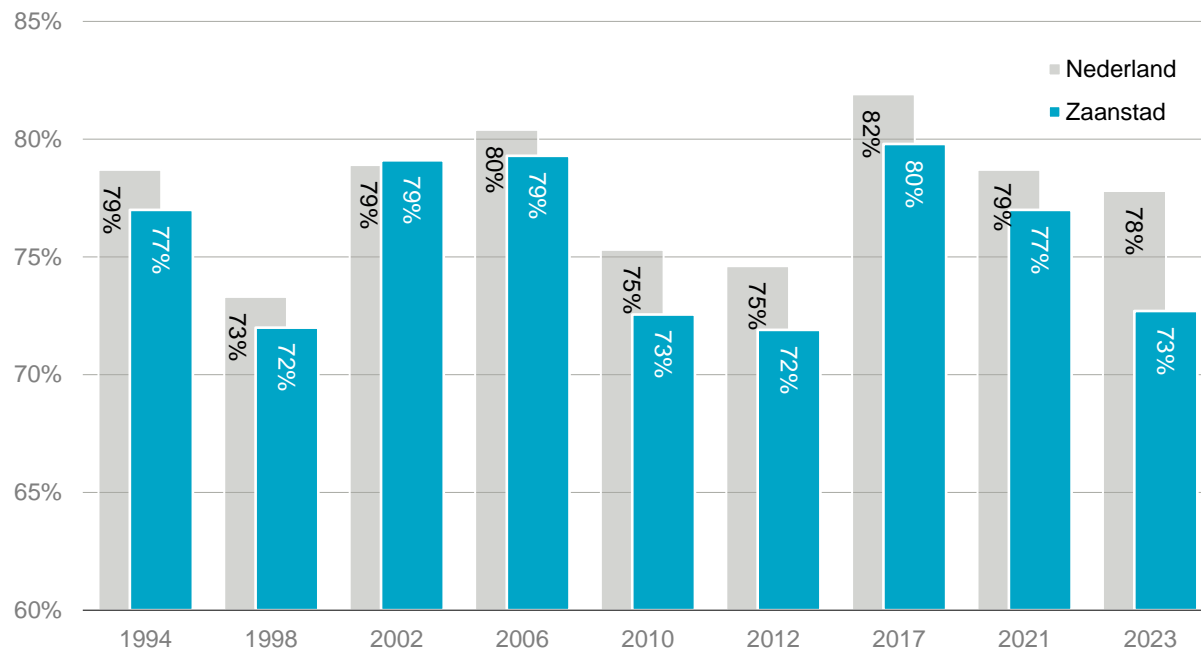
Stemmen mag overal in Zaanstad; een aantal bureaus liggen op grensgebied van twee wijken, dus hebben twee wijken als voedingsgebied. Opkomstpercentages per gebied zijn daarom niet zuiver te interpreteren.

Opkomstpercentage en uitgebrachte stemmen per partij per wijk

		op- komst	PVV	PvdA/GL	VVD	NSC	DENK	D66	SP	BBB	FvD	PvdD	CDA	CU/SGP	Volt	overig
Zaanstad		72,8%	21.434	14.829	11.447	8.950	4.623	4.547	3.495	2.590	2.406	2.266	1.496	1.131	1.104	3.025
			25,7%	17,8%	13,7%	10,7%	5,5%	5,5%	4,2%	3,1%	2,9%	2,7%	1,8%	1,4%	1,3%	3,6%
Zaandam Zuid	11	62,9%	27%	21%	9%	8%	9%	5%	5%	2%	4%	3%	1%	1%	1%	4%
Poelenburg	12	49,5%	19%	18%	8%	7%	25%	3%	4%	2%	3%	3%	2%	1%	1%	4%
Pelders-/Hoornseveld	13	77,7%	20%	17%	12%	9%	19%	4%	4%	2%	3%	3%	2%	2%	1%	3%
Rosmolenwijk	14	70,5%	26%	23%	10%	11%	4%	5%	4%	2%	3%	3%	2%	1%	1%	4%
Kogerveldwijk	15	63,0%	27%	16%	11%	11%	8%	4%	5%	3%	3%	3%	3%	2%	1%	4%
Zaandam Noord	16	81,1%	31%	15%	12%	14%	1%	5%	5%	3%	4%	2%	2%	1%	1%	4%
Oude Haven	21	72,5%	23%	24%	12%	9%	3%	6%	4%	3%	3%	4%	1%	1%	2%	4%
Zaandam West	22	80,5%	16%	29%	12%	9%	5%	7%	3%	2%	2%	4%	1%	2%	2%	4%
Nieuw West	23	70,3%	26%	19%	16%	11%	4%	6%	4%	3%	3%	2%	2%	2%	1%	4%
Oud Koog aan de Zaan	31	95,9%	25%	19%	12%	11%	3%	6%	5%	3%	3%	3%	2%	2%	1%	4%
Westerkoog	32	87,5%	24%	20%	15%	13%	1%	6%	4%	2%	2%	3%	2%	2%	1%	4%
Oud Zaandijk	41	66,3%	23%	22%	14%	9%	2%	6%	6%	3%	3%	4%	1%	2%	2%	3%
Rooswijk	42	78,5%	25%	18%	15%	11%	3%	6%	5%	2%	2%	3%	1%	2%	1%	4%
Wormerveer	51	69,9%	31%	16%	12%	11%	2%	5%	5%	4%	3%	3%	2%	1%	1%	4%
Krommenie Oost	61	69,9%	27%	18%	14%	12%	1%	6%	5%	4%	3%	3%	2%	1%	1%	4%
Krommenie West	62	91,1%	27%	14%	15%	14%	3%	6%	5%	3%	3%	2%	3%	1%	1%	3%
Assendelft Zuid	71	78,3%	32%	11%	16%	12%	1%	6%	3%	7%	3%	2%	3%	1%	1%	3%
Assendelft Noord	72	74,7%	27%	13%	20%	10%	6%	6%	3%	3%	3%	2%	1%	1%	1%	4%
Westzaan	81	78,4%	27%	17%	18%	10%	0%	6%	3%	4%	3%	3%	2%	2%	2%	2%

Stemmen mag overall binnen Zaanstad; de percentages betreffen de uitslagen en opkomst van de stembureaus die gelokaliseerd zijn in de betreffende wijken

Opkomstpercentage TK 1994 t/m 2023

De opkomst bij de Tweede Kamerverkiezingen is landelijk in vrijwel alle jaren hoger dan in Zaanstad. Het verschil bij de TK23 tussen Zaanstad en Nederland is groter dan ooit.